

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și strălănită:

Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oras și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscriptele nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Domnia regelui Ferdinand al României.

— Un articol al dlui Vintilă Brătianu. —

București, 24 Noemvrie.

D. Vintilă Brătianu a publicat în „Revista Cercului de studii a partidului liberal”, un articol intitulat „Domnia regelui Ferdinand”, în care se ocupă de pregătirea morală și materială a țării, pentru ca ea să poată face față gravelor împrejurări de astăzi și să răspundă rolului ei istoric.

Fostul primar al Capitalei crede, că această domnie va fi „cel puțin la începutul ei, războinică și de apărare națională”, iar motivul care-l face să exprime această convingere e că dezechilibrul ce se va produce, se înțelege — în distribuirea forțelor pe continentul european, „va aduce, de sigur, și lupte pentru revendicări naționale.”

Cum va putea România să realizeze aceste revendicări?

D. V. Brătianu stabilește principiul, că România trebuie să-și apere drepturile, „cu propria ei forță”, dacă ține într'adevăr să-și implinească menirea, să-și facă datoria către neamul ei.

S'a spus odinioară — „Italia fara da se”.

D. V. Brătianu e de aceeaș părere și el nu crede de asemenea, că și premisele războiului actual, și situația externă dobândită, sub domnia ce s'a sfârșit, pun în condiții favorabile pentru noi lupta ce se începe.

Conflagrația care a aprins Europa a pus la ordinea zilei aspirații naționale, pe cari

generațiile actuale nici nu se puteau gândi măcar să le vadă atât de repede aduse în discuție și nu numai la noi, dar și în jurul nostru, problemele de întregire etnică preocupă toate gândurile și sufletele bunilor patrioți. E o constatare care s'a impus din primul moment al războiului actual, care se impune mai mult ca oricând astăzi, după mai bine de trei luni de lupte sângeroase și făcând-o, d. V. Brătianu nu lipsește de a o adăoga, că ea se și poate îndeplini.

Da, se poate îndeplini.

„Cu cumințenie și cumpătare, putem lesne apăra patriotismul moștenit; cu nădejde și hotărâre, putem pregăti aspirațiile naționale” și din acest punct de vedere, d. V. Brătianu prevede, că domnia regelui Ferdinand poate fi — dacă ne împlinim sarcina — o epocă eroică, al cărei caracter național, să amintescă pe acea dela 1848 până la 1859 și 1877.

Pentru aceasta nu ne lipsește pregătirea. Avem conștiința națională, care veghiază și pe care evenimentele din 1912 și 1913 au întărit-o și mai mult. Avem o armată de 600,000 de oameni, „suficientă ca să atârne de pe acum greu, în evenimentele de mâne”. Avem o situație financiară, care ne permite să trăim din propriile noastre mijloace, atunci când piețele străine sunt închise tuturor. Avem în sfârșit, în afară, o autoritate și un prestigiu, mai presus chiar de întinderea noastră teritorială.

Astfel, nu ne lipsește pregătirea pentru a face față epocii eroice care se anunță a fi domnia regelui Ferdinand și d. V. Brătianu recomandă o și mai mare încordare a între-

gei energii de care dispune statul și neamul românesc.

În acest mod vorbește d. Vintilă Brătianu și fiind dată situația politică a fostului primar al Capitalei și calitatea sa de frate al dlui prim-ministru, am crezut că e bine să vă trimit pentru a semnala în prețutul dv. ziar acest articol, care nu va lipsi, de sigur, de a produce impresie în toate cercurile.

In jurul interviewului dlui dr. Iuliu Maniu.

„Gaz. Trans.” scrie: Un membru al comitetului nostru național, care a jucat întotdeauna un rol important în acțiunile noastre politice, dar a fost victima unor împrejurări nostime — mereu prezentat în presa maghiară ca un politician „moderat”, ca unul dintre „strigii quae non sunt”, afirmare care se înțelege ni s'a părut întotdeauna ridicolă — ne scrie între altele:

„Am urmărit cu mult interes vocile de presă maghiară cu privire la interviewul fruntașului nostru Dr. Iuliu Maniu. Unele din aceste ziare l'au trecut cu vederea, altele redându-l fals au încercat să producă confuziune în jurul interviewului afirmând că d. Maniu a aprobat cu mare bucurie încercarea contelui Tisza de a înfăptui înțelegerea româno-maghiară, iar altele, cărora nu le-a fost de loc pe plac cuvântul sincer și fără perdea a dlui Maniu, l'au prezentat pe fruntașul nostru ca pe unul dintre conducătorii „radicalilor” români.

Față de acest mod de apreciere tendențios imi permiț să afirm în deplină cunoștință de cauză următoarele:

Pot să vă spun, că nici în trecut, nici în prezent, nici pe un moment nu s'a putut face deosebire și nu s'a încercat nici măcar o grupare artificială de „moderați” și „radicali” în sinul comitetului național. În prezent, ca și în

Scrisoare...

Lui Fabi Bontescu.

Te-ai dus și tu dragă și bunule prieten! În zădar încercăm să ne sinamăgim un singur moment noi toți bunii tăi prieteni, cari te-am iubit, — Doamne, ce greu ne vine să credem! — dar sinistrul anunț funebru, care vestește lumii eroica ta moarte ne trezește totuș din visuri și ne convinge, că și tu te-ai dus pentru totdeauna dintre noi. Te-ai dus.

Deodată cu frunzele moarte, te-ai stins și tu lovit de un glonte dușman și azi și deacum înainte dormi străin în țară străină, departe de ai tăi, cari așteaptă zădarnic cu ochii plânși și istoviți de chinuri să le mai dai vre-un semn de viață... Nu, de acum înainte doar chipul tău le mai aduce vre-o întârziată mângâiere, când îl privesc toți cu dragoste și văd, că tu le zîmbești — așa cum ai zîmbit pururi în viață tuturor celor din jurul tău și la prieteni și la necunoscuți, căci așa ți-a fost dat să-ți fie viața: un zîmbet și o veselie. Sum sigur, că ai murit zîmbind!...

Spun feciori de ai noștri cari s'au reîntors raniți acasă și te-au cunoscut, că le-ai fost cel mai bun camarad. Își reamintesc cu ochii înecați în lacrimi, că un moment nu i-ai părăsit în clipe grele și când vă râdea sinistră stafia morții în față, o sfidai desprețuitor și mai găseai timp și pentru glume și vorbe prietenești... Ce brav erou!...

Și atunci îmbărbătați cu toții vă aruncați în năvalnică luptă ca leii și mergeați răsând spre moarte, căci aveți cu voi un erou. Erai tu! Ce bun prieten și ce brav erou?! Și de ce a trebuit să te stingi așa curând... acum când ne apropiem de înviere și tocmai acum a trebuit să înghețe inima ta de suflul rece al morții? Doamne, ce mașteră e suorii soartea pentru unii din răsfațații vieții! Crudă și rea!

Știi tu acum dragul nostru Fabi pe unde răătăcești și ce visuri se mai frământă în sufletul tău care și acum se rotește în jurul tău și nu să îndură să urce încă așa curând spre sferele Infinitului? Li pare rău după băiatul bun pe care-l știe străin în țară străină...

Acum dormi închis pentru totdeauna între patru pereți de pământ și tresari înfiorat în mormântul înghețat căci deasupra mormântului auzi selbatega goană de cai, glasuri de trompete, voci de foști camarazi, zângănit de arme și înfricoșate bubuituri de tunuri... Simți, că în jur de tine se sapă noi morminte pentru alți eroi, cari au căzut pe câmpul de luptă... și în mormântul rece te simți așa de stingherit. Dar sufletul credincios tovarăș de veghe zădarnic plutește deasupra mormântului tău, căci nu mai poate deschide mormântul care te ascunde..

Și bătrâna ta mamă îndurerată zădarnic te mai plânge acum și prietenii tăi toți și cunoscuții, căci tu Fabi nu mai poți să vii în mijlocul lor să-i mângâi și să le spuți vre-o vorbă de șagă... Oh, ce sublimă poate fi moartea de erou și ce dulce, că ai alergat în fața ei zîmbind și fără

nici o teamă — așa precum spun foștii tăi camarazi reîntorși de pe câmpul de luptă, că ai murit zîmbind!...

Ți-am scris multe..., multe de pe aici, dar la ce să-ți dispară zîmbetul de pe buze, când vei ceti lungul pomelnic al durerilor noastre?! Simțim, că nici lacrimi n'om mai avea să le plângem, dar ce să facem? Veghiază din mormântul tău rece — suflet bun și senin și roagă pe Dumnezeu să ne aibă în paza sa...

Și acum dormi și pe mai departe, dragă Fabi, încă poate pe puțin timp departe de noi cari te iubim și te plângem — căci cine știe taina, care o ascunde încă viitorul și necunoscutul — și veghiază și așteaptă. Va răsuna încurind iar sunet de goarnă chemând la luptă vitejii, atunci se vor deschide mii de morminte și veți învia și voi...

Câtă bucurie pe camarazii tăi, cari zădarnic te caută acum cu ochii în jur de ei, și câtă bucurie pe bătrâna ta mamă când ingerul în vis încunjurat de lumină îi va spune cu glas plin de emoție: „Îndurerată mamă, te veselește, a bătut ceasul marelui veselii. Fiul tău Fabi a înviat, trăiește și e pe câmpul de războiu în mijlocul camarazilor... Înceată, nu mai plânge..”

Crede bunule și seninule Fabi și veghiază și așteaptă, căci s'apropie ziua marelui învieri. Până atunci dormi senin, să-ți fie somnul lin și nu-ți uita de noi, cari până atunci te plângem îndurerăți. Somn ușor!...

I. Dumbravă.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

trecut domnește cea mai perfectă solidaritate în sinul comitetului.

Mă reîntorc acum din o călătorie lungă și pot să vă asigur că pretutindenea, unde ni am întâlnit cu Români, a fost primit interviuul dlui Maniu cu mare satisfacție, ca o mărturisire sinceră și ca o manifestare demnă a crederii noastre politice.

Din parte-mi mai adaug că Românii din Ungaria sunt totdeauna gata și mai ales în aceste vremuri critice a realiza împăcarea româno-ungă. Dar să nu ceară nimeni, ca tocmai acum, când să aduce o jertfă atât de scumpă din partea poporului nostru, să abdicem de ființa noastră națională”.

In jurul atitudinii Italiei.

— Italia contra Angliei? —

Ultima fascicolă din revista „The Fortnightly Review” publică un articol al scriitorului englez Arthur E. P. Weigall asupra atitudinii Italiei față de Anglia.

Scriitorul afirmă că neutralitatea Italiei, este în parte datorită ce e drept, conduitei aliatelor sale față de ea, în ajunul războiului, dar și încă în mare parte obligațiilor ce Italia și-a luat față de Anglia în timpul războiului italo-turc. Poate că nu a fost declarat a doua zi după ce a aflat știrea că numai Anglia a făcut posibilă ocuparea Tripolitaniei de către Italia; că fără ajutorul Angliei victoria minunată a trupelor italiene nu ar fi fost de ajuns. Se poate spune că Tripolitania a fost cu adevărat „oferta de pace a Angliei făcută Italiei” și că refuzul Italiei de a ridica armele împotriva Angliei, nu a fost decât aplicarea preceptului că o mână spală pe alta.

În adevăr Anglia ar fi putut sprijini Turcia lăsând să treacă pe teritoriul Egiptului trupele turcești destinate Cirenaicei, sau ajutând-o cu oameni și bani.

În vederea acestor fapte este demn de notat împrejurarea că lord Kitchener, singurul om care putea ține Egiptul în respect, în așa critică împrejurare, fu trimis la Cairo cu puțin mai înainte ca Italia să fi declarat războiul Turciei și că războiul a fost declarat a doua zi după ce a sosit în Roma știrea că lordul Kitchener se instalase în capitala egipteană. Este de mare însemnătate faptul că lord Kitchener luă de îndată cele mai energice măsuri pentru a se împiedeca ori ce transporturi sau tranzițe prin Egipt de trupe sau muniții turcești către Libia. Atunci când trupele egiptene pretinseră că au dreptul să meargă în ajutorul Turcilor, lord Kitchener răspunse după cum se asigură, că dacă cumva trupe egiptene ar fi trecut granița, el de îndată le-ar înlocui cu trupe engleze pe cheltuiala guvernului egiptean; această amenințare își făcu efectul.

Când apoi triburile beduine nu ar fi păstrat o purtare liniștită, el ar fi considerat tendințele lor războinice ca un semn că ei vor să fie supuși înrolării și trimiși în regimentele din Sudan. Și atunci când naționaliștii egipteni manifestară dorința de a aduna fonduri pentru cauza turcă, el dispuse, după cât se asigură, că cea mai mare parte a acestor bani să fie vărsați semilunei roșii. Și în fine, când se știu că unii ofițeri turci, voiau să încerce a trece granița travestiti, el organiză supraveghierea cea mai severă de-a lungul frontierei, servindu-se de lăncerii din al 21-lea corp.

Într-un cuvânt Anglia și numai Anglia a făcut posibilă ocuparea Tripolitaniei de către Italia.

Cum ar putea dar acum Italia să ia armele în contra Englezilor? (A. T. I.)

Scrisori din București.

Situația în Balcani. — Tratatul de la Niș. — Legile excepționale. — În ajunul întrunirii corpurilor legiuitoare. — Parastasul pentru regele Carol. — Opera Română.

— 24 Noemvrie.

Vineri s'a ținut un consiliu de miniștri sub președinția dlui prim-ministru Ionel Brătianu. Au luat parte și d-nii V. Missir și M. Phekyde. Relativ la situația externă d. prim-ministru a spus, că nu se poate vorbi de o complicație reală în Balcani. A arătat, că tratativele de la Niș continuă și că sunt speranțe că acțiunea diplomatică se va îndrepta spre o pașnică înțelegere.

Consiliul s'a ocupat mai mult cu redactarea mesajului de deschidere al corpurilor legiuitoare. Mesajul, care va fi foarte scurt, va vorbi despre tristul eveniment al morții regelui Carol și de împrejurările extraordinare, în cari s'a operat succesiunea la tron. În ce privește situațiunea externă mesajul va fi ținut în termeni generali. Apoi se vor anunța câteva proiecte de legi privitoare la situațiunea financiară și în legătură cu măsurile militare ce le impun gravele evenimente externe.

Printre proiectele ce se vor depune sunt: acela relativ la acordarea moratoriului numai pentru străinătate; acela pentru ajutorarea mobilizațiilor în caz de intrare în acțiune etc.

Consiliul a hotărât în sfârșit prezentarea mai multor legi de natură financiară, și anume: pentru autorizarea Băncii Naționale să considere ca stoc metalic toate creanțele și disponibilul din străinătate; pentru autorizarea avansului făcut de Banca Națională statului; pentru autorizarea Băncii Naționale să deschidă noi credite în viitor pentru armată, și pentru autorizarea emisiunii biletelor de 5 lei, care s'a făcut deasemenea numai prin jurnal al consiliului de miniștri.

Cu privire la chestiunea stărei de asediu toți miniștrii au fost de acord că nu trebuie să ceară parlamentului starea de asediu, întrucât nimic nu îndreptățește acum o asemenea măsură.

Consiliul a aprobat toate măsurile d-lui ministru Costinescu relativ la export. A hotărât ca samsarii de cereale să fie de aproape supravegheați cu atât mai mult cu cât printre dânsii s'ar fi dovedit a fi unii cari ar încerca să facă acte de spionaj.

În ce privește discuția mesajului se crede, că prim-ministrul Brătianu nu va face nici o declarațiune asupra politicii externe, dar va cere încrederea parlamentului în acțiunea guvernului. Discuția la mesaj promite deci a fi foarte scurtă. Nu este însă eschis, ca să se adreseze guvernului interpelări în chestiunea externă.

Joi împlinindu-se 40 de zile dela moartea regelui Carol, s'a oficiat la Mitropolie și în toate bisericile din Capitală și din întreaga țară, parastase pentru odihna sufletului marelui rege.

La mitropolia din Capitală serviciul de parastas s'a oficiat de P. S. Arh. Valerian Râmnicianu în prezența d-lor Dimitriu, secretar general al ministerului de Interne; N. Bălănescu, secretarul general al ministerului de domenii; C. Nanu, secretarul general al ministerului de externe; generalii Ionescu, Cottescu, Gheorghiu, Basarabescu, Coandă, Em. Petrescu, primarul capitalei; Niculescu Dorobanțu, prefectul județului Ilfov, colonel Darvari, colonel Berendei, colonel Boboc, maior Dragu, cum și a tuturor ofițerilor aflați în garnizoana București.

După oficierea serviciului de parastas două companii din batalionul 2 vânători „Regina Elisabeta” au dat onorurile militare, sub comanda d-lui căpitan Iacobini.

Joi a fost oficiat un parastas solemn și în biserica Curtea de Argeș de către I. C. C. mitropolitul primat și I. P. S. mitropolitul Pimen și de membrii Sinodului. Au fost de față M. M. L. L. regele Ferdinand, regina Maria, principii și principesele, M. S. regina-Văduvă, miniștrii, membrii Sinodului, școlile din Curtea de Argeș cari se aflau înșirate în curtea bisericii, precum și delegația societății ortodoxe, și un foarte numeros public din Curtea de Argeș.

După terminarea sfintei slujbe a parastasului s'a servit o masă la 400 săraci din Curtea de Argeș.

Opera Română e pe punctul de a începe să trăiască. În adevăr, de Luni 23 Noemvrie înjghebură această de operă, care are toate aparențele seriozității își va deschide stagiunea. În personalul artistic al noiei Opere Române, sunt elemente de o reală valoare, pe care eterna indiferență a noastră, le-a asvârlit în lupta mare și de sigur frumoasă de peste graniță.

Din personalul artistic al Operei Române, fac parte Elena Drăgulinescu, soprană lejeră; Tantz Bălănescu, soprană dramatică; Victoria Golimbari, mezzo-soprană; Enrichetta Rodrigo, soprană dramatică. Apoi Romolus Vrăbiescu, tenor dramatic, Al. Dumitrescu de Sylva, tenor liric, Aurel Costescu Duca, și Jean Athanasiu, doi baritoni de o reală valoare, d-nii G. Florescu și M. Munteanu, cunoscuți și apreciați bași, Cecilia Arteni și Natalia Dariu, soprane, Mica Lenghel, contraaltă, O. St. Cerna, tenor leger, d. V. Rabega, tenor liric apreciat dela soc. filarmonică din Craiova, I. Vassishi și C. Damian, tenori, N. Petrescu, bariton.

Rolul de răspundere, acelu de maestru concertator și șef de orchestră, a fost încredințat d-lui Egizio Massini. D. Rossi e regisor, d-na Moreau Leroy, maestră, d. C.

Vermont maestru de cor și d. Otto Roland maestru de balet.

Orchestra operei Române cuprinde 48 persoane iar corul 50 de persoane.

Repetițiile se urmează cu multă asiduitate. Costumele, decorurile și requisita, au fost puse la dispoziție de Teatrul Național.

Repertoriul Operei Române, este foarte vast și cuprinde operele:

Aida, Tosca, Rigoletto, Lakiné, Butterfly, Fedora, Ballo in Maschera, Lucia, Carmen, Vasul Fantomă, Cavaleria, Pagliacci, Faust, Barbiere di Seviglia, Manon Bohema.

Cor.

Războiul.

Un comunicat al guvernului bulgar.

Sofia. — Guvernul bulgar a publicat un comunicat, că armatele sârbești au fost zdrobite de către trupele austro-ungare și că localitățile Obrenovaț și Valjevo au căzut în mâinile trupelor austro-ungare. Faptul acesta aduce o deplină schimbare în Balcani.

Guvernul bulgar socoate totuș, că neutralitatea bulgară trebuie să rămână și în viitor.

Bulgaria nu va ataca România.

Sofia. — Ziarul „Dnevnik” află că la ultima sa întrevedere cu reprezentanții triplei înțelegeri prim-ministrul Radoslavoff a declarat că este gata să dea toate garanțiile cerute pentru întărirea afirmației, că Bulgaria nu va ataca România în cazul unui amestec al acesteia în războiul european.

Reprezentanții triplei-înțelegeri au rămas mulțumiți de nouile dovezi de pace pe care le-au dat Bulgarii.

ATITUDINEA BULGARIEI.

Atena. — A. T. B. anunță: Șefii opoziției bulgare s'au prezentat primului ministru Radoslavoff cerându-i ca guvernul să întrețină relațiuni amicale cu ambele grupări în luptă și să păzească o strictă neutralitate.

PROHIBIREA GENERALĂ ÎN ROMÂNIA.

Budapesta. — Se anunță din București: D. Emil Costinescu ministru de finanțe a oprit exportul oricărui produs din țară.

O declarație a lui Gheșoff.

Sofia. — D. Gheșoff, fost prim-ministru bulgar spune, în ziarul său „Mir”, că Grecia și România nu pot să dea ajutor Sârbilor, deoarece ambele țări trebuie să pândească Bulgaria care are de revendicat teritoriile din ambele țări.

MARI VISCOLE ÎN FLANDRIA.

Amsterdam. — În toată Flandria domnește un viscol groaznic care împiedecă cu desăvârșire orice operațiune de război.

Roma. — Știri din Mamornita spun, că Bucovina septentrională s'au început lupte între Ruși și trupele austro-ungare. (A. T. I.)

Situația Italiei sub noul guvern.

Roma. — „Züricher Zeitung” vorbind despre noul guvern spune, că sub noul guvern Salandra situația Italiei nu se va schimba cu toată perturbația situațiunii în Orient, cu toată posibilitatea de perturbațiuni pe coasta Mediteranei și de revoltă în Egipt, închiderea eventuală a canalului de Suez etc.

Italia va profita fără îndoială de neutralitatea sa pentru a-și pregăti o armată puternică, ce o va

pune în condițiuni de a satisface cerințele țării într-o zi când nu va mai fi posibil menținerea neutralității.

Este de prisos a releva, că nevoia unei pregătiri militare mai complete pentru Italia nu corespunde vre-unui gând ascuns de a ieși într-o zi sau alta pe neașteptate din neutralitate, dar numai faptului, că situația internațională este mai mult ca ori când nesigură și Italia, fie că vor învinge imperiile centrale sau triplice, nu știe dacă la urma răboiului va fi inconjurată de prieteni sau de dușmani. De sigur d. Salandra nu este unul care să pună capăt acestei nesiguranțe, ducând Italia în războiu. (A. T. I.)

Noua sesiune parlamentară în Italia.

Roma. — Corespondentul din Roma al ziarului „Journal de Geneve” e informat că sesiunea parlamentară italiană, care se va deschide în ziua de 3 Dec. n., va fi scurtă. Ea se va ocupa cu declarațiile noului cabinet și cu prelungirea exercițiului financiar provizoriu până la 30 Iunie, data închiderii anului financiar italian. Apoi camera se va a-mâna sine die, pentru a pune ministerul în stare de a se închina cu tot dinadinsul preparațiunii militare a țării care va fi, după zisul corespondent, completă și desăvârșită. (A. T. U.)

Turcii bombardează un crucișător american.

Atena. — Crucişătorul american „Jenesty” căruia i-a fost incredințată apărarea intereselor Francezilor, Englezilor și Rușilor din Asia mică a fost bombardat de forțele portului Smirna pe când voia să intre în port. Căpitanul crucişătorului a făcut cunoscut autorităților turcești, că dacă în maximum 2 ore nu i se dă un răspuns satisfăcător, va deschide și el focul și va intra în portul Smirna cu forța.

29 mii prizonieri și 49 mitraliere.

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță oficial: Lupta mare din Polonia rusească continuă. Trupele noastre au făcut până acum în lupta aceasta 29 mii de Ruși prizonieri și au luat dela dușman 49 mitraliere, precum și o mare cantitate de muniție.—General-major Höfer, locțiitorul șefului statului major. (Biroul de presă al guv. ung.).

Prăbușirea ofensivei rusești.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Trupele noastre au respins în Prusia orientală toate atacurile rusești. Contraatacul Rușilor îndreptat din Varșovia împotriva noastră l'am zădărnicit pe linia Lowicz—Strykow — Brzeziny. Deasemenea au fost zădărnicate toate atacurile rusești și spre ost dela Czenstochowo.

Succesele noastre dincolo de Kolubara.

Budapesta. — De pe câmpul de război dela sud se anunță oficial: Trupele noastre, după lupte grele au trecut în toate punctele peste valea mlăștinoasă a râului Kolubara și atacând înălțimile dela ost de râu au câștigat teren. Am respins mai multe atacuri vehemente ale rezervelor dușmane, cauzându-le mari pierderi. Am făcut numărăroși prizonieri, iar mulți au dezertat dela Sârbi venind în tabăra noastră.

Dela Valjevo spre sudost, trupele noastre luptând neîntrerupt au trecut peste înălțimile coperite de zăpadă: Malion și Subever. Ieri am făcut prizonieri 10 ofițeri și peste 300 de Sârbi, capturând totodată și 3 mitraliere. (Biroul de presă al guv. ungar.)

Situația neschimbată.

Berlin. — Dela cartierul german se anunță: Englezii n'au repetit ieri atacurile lor împotriva țărmlui mării. Pe câmpul de războiu dela apus situația nu s'a schimbat. În jur de Arras am avansat.

Bombardarea Blankenberghe-ului.

Rotterdam. — „Rotterdam. Courant” anunță din Oostburg: Ieri au fost provocați locuitorii din Blankenberghe, să părăsească orașul fiind iminentă bombardarea țărmlui mării.

Mobilizare parțială în Portugalia.

Lisabona. — După știrile ziarelor, în zilele ce'e mai apropiate se va publica ordinațiunea privitoare la mobilizarea parțială a armatei portugheze. Totodată ministrul de războiu al Portugaliei va adresa o proclamație către poporul portughez.

Flota anglo-franceză în fața Dardanelor.

Atena. — Escadra anglo-franceză se găsește iarăș în fața Dardanelor. Se crede că un atac împotriva Dardanelor e iminent.

Rușii se retrag dela Cracovia.

Budapesta. — De pe câmpul de războiu dela nord se anunță: Luptele la Cracovia continuă. Fiind mereu învinși de către trupele noastre, Rușii au început să se retragă.

Distincții.

Viena. — Impăratul Wilhelm l'a distins pe arhiducele Francisc Salvator cu crucea de fer clasa I și II.

Berlin. — Impăratul german, Wilhelm l'a distins pe general-majorul Höfer cu crucea de fer.

Sârbi evacuiază localitățile până la Kragujevaț.

Budapesta. — După știrile sosite din Serbia, Sârbi au evacuat toate localitățile până la Kragujevaț. La săpatul tranșelor Sârbi i-au iolosit pe prizonierii de războiu austro-ungari.

Catastrofa unui tren sanitar sârbesc.

Sofia. — Luni după amiază a plecat un tren plin cu răniți din Belgrad la Niș. În drum trenul sanitar s'a ciocnit cu un tren de persoane ce venea din Niș spre Belgrad. Cam la 200 de oameni și-au pierdut viața.

Apărarea canalului Suez.

Roma. — Corespondentul ziarului „Corriere d'Italia” anunță din Alexandria: E fapt incontestabil, că Turcii au ajuns până la canalul Suez și înaintează în marș forțat cu trupele lor formate din toate armele, spre Ismaila. Soldații englezi din India, călare pe cămile, s'au ciocnit cu cavaleria de beduini. În clipa decisivă cavaleria turcească s'a aruncat asupra trupelor indiene, înrăștiindu-le. Pierderile au fost de ambele părți mari, dar Englezii neagă că ar fi fost înfrânți.

Berlin. — Din Milano se telegrafiază: După știrile ziarelor de aici Turcii au închis la El Khazna, ambele țărmluri ale gurii lacului Balah, făcând astfel imposibil Englezilor de a transporta trupe la canalul Suez.

Diferite.

— D. Barbu Delavrancea a citit ieri într'un restrâns cerc de prieteni, noua sa piesă „A doua conștiință”, dramă în 3 acte.

După părerea celor cari au avut fericirea ca să asiste la această serbare literară, noua operă a ilustrului literat român, este de un puternic dramatism și merită să aibă, pe scenă, cel mai desăvârșit succes.

— În legătură cu inițiativa luată de d. I. I. Bibicescu, guvernatorul Băncii Naționale, de a aduna prin subscripție dela diferite instituțiuni financiare din România, un fond destinat înființării unei instituțiuni care să perpetueze numele primului rege român, sindicatul agricol „Ialomita” propune crearea unui „Institut agronomic Regele Carol I.” Scopul acestui institut, să fie de a studia toate chestiunile de tehnică agricolă care interesează agricultura română și care condiționează rendamentul și deci bogăția națională. Acest institut s'ar putea organiza după modelul celui dela Bromberg din Germania.

— D. Duca ministrul instrucției publice din România a dispus ca direcția învățământului primar să-i întocmească de urgență tabloul cu numele învățătorilor ce urmează va fi înaintați pe loc la gradul de instituitori pe ziua de 26 Ianuarie 1915.

— M. S. regele României a semnat decret prin care d. Nicolae Iorga, profesor universitar și membru al Academiei române, a fost numit membru în comisiunea monumentelor istorice, în locul vacant.

— D. I. Bogdan, decanul facultății de litere și filosofie din București, a fost reconfirmat în acest post pe un period de 2 ani.

— Ministerul agriculturii și domeniilor din România aduce la cunoștința tuturor veteranilor împroprietăriți în Dobrogea, în baza legii din 2 Aprilie 1913 și cari până în prezent nu s'au stabilit la pământurile lor cu care au fost împroprietăriți, ca până la 30 Noemvrie a. c., să comunice ministerului intențiile și hotărârile lor de a se stabili la pământ, astfel cum cere legea, căci celor cari se vor găsi nestabiliți după trecerea acestui termen li se vor face formele legale de despoședare.

Scufundarea unui dreadnought englez.

Berlin. — Din sursă absolut autorizată se anunță, că dreadnoughtul englez „Audacious” a fost grav avariat ori de o mină, ori de o torpilă a unui submarin german și s'a scufundat.

Faptul s'a petrecut încă la 15—16 Ocomvrie, dar se ține în secret de către guvernul englez, ca să evite o nouă agitație a poporului englez.

Transporturile rusești pe Dunăre.

Berlin. — Din Rusciuc se anunță că la 13 Nov. st. n. pe la miezul nopții, s'a observat un vas rusec care remorca două șleperi în susul Dunării. Un sfert de oră mai târziu apăru un monitor austriac, care se puse în urmăria vasului rusec. Monitorul atacă vasul rusec care era înarmat cu tunuri și bine cuirasat. Se născu o luptă crâncenă, care a durat o oră. Chiar primul foc produse mari avarii vasului rusec. El fu în cele din urmă scufundat; echipagiul a fost salvat de un vapor sosit din port. Numele vasului rusec era: „Marele duce Alexievici.”

INFORMAȚIUNI.

Arad, 26 Noemvrie 1914.

Răniții și bolnavii reg. 43, mulți la număr — după cum ni se scrie din Caransebeș — au parte de cel mai bun tratament medical și îngrijire părintească, mulțumită medicilor experți, civili și militari, precum și concursului benevol al unor doamne și domnișoare din înalta societate. Remarc deocamdată — până voi reveni pe larg — devotamentul cu care d. Dr. Fischer îngrijește de soldații români, răniți și bolnavi, din două spitale mari de rezervă: cel din internat și cel din seminar. Dsa, crescut în România, la izbucnirea războiului a cerut să fie trimis la un regiment românesc, arătându-și și prin aceasta recunoștința față de țara adoptivă. Ca medic civil funcționează până în prezent la spitalele numite, câștigând simpatia societății românești, mulțumita și recunoștința unanimă a flăcăilor noștri de sub îngrijirea d-sale.

La aceleași două spitale își dă concursul benevol dsoara Livia Vula, care ca o adevărată soră de caritate și mamă a răniților, de dimineața până seara aleargă dela pat la pat cu medicamente și mângâindu-i pe soldați. Ce privește acțiunea caritabilă a d-nelor și dsoarelor române din localitate, voi reveni altădată. — Coresp.

Scrisori dela ai noștri. Ni se scrie: Sunt gata de plecare, pe câmpul de onoare, cu „onveții”. Iarăș trebuie să-mi scot sabia din teacă întru apărarea patriei; din nou mi se cere să-mi jertfesc viața întru speranța unei izbânzi asupra vrășmașului. Le fac cu bucurie, zicând: La o parte cu iubirii și cunoscuții, o țină am: să duc la glorie trupa incredințată mie.

Departa, în Ardeal, o copilă cu ochii senini privește în zare. Pe cer plutesc norii surii, cărările sunt troenite cu frunze îngălbenite.... Totul e pustiu....

Oare va mai fi primăvară? Presimt, că pe piscurile munților Bosniei va fi o iarnă eternă pentru mine. Vă îmbrățosez pe toți. — A. G.

Știri dela ai noștri din campanie. Cetim în „Gaz. Trans.”: Simpaticul nostru profesor din Brașov Vasile Micula, sublocotenent de artilerie în rezervă îi scrie (între altele) d-lui director gim. V. Onișiu, cu datul de 13 Nov. n.:

„V'am scris mai pe urmă, că suntem în luptă continuă (de 24 de zile) cu Rușii și îndeosebi bateria noastră (a 2-a) și încă una (a 4-a) din regimentul nostru de artilerie a avut o poziție foarte grea și totuș a luptat, având pierderi însemnate, cu o rară vitejie; — am auzit apoi astăzi vestea îmbucurătoare venită dela comanda supremă, că s'a hotărât decorarea fiecărui ficior din aceste două baterii, cu medalia de argint pentru vitejie (Silberne Tapferkeitsmedalie). — O decorațiune bine meritată pentru bravii noștri ficiori!”

Cu atât mai mult ne îmbucură această știre, fiindcă după cum știm feciorii acestor haterii sunt aproape toți Români. Suntem convinși — ceeace d. Micula în cunoscuta sa modestie re-tace — că și bravii ofițeri ai bravilor feciori își vor primi medalia ce li se cuvine.

Instalarea noului comite suprem din Bistrița. Ni se scrie: În 19 c. s'a instalat la Bistrița, noul comite suprem contele Bethlen Balázs, în locul celui vechiu dimisionat. A participat lume multă. Din partea Românilor a vorbit: *Dr. Gavril Tripou* luându-și rămas bun de vechiul comite suprem, în cuvinte dufioase; iar *Dr. V. Pahone* a salutat pe noul comite într-o vorbire avântată. Noul comite a promis că va avea în vedere totdeauna dreptatea, și va reprezenta și apăra interesele tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă și naționalitate. A sfârșit a primit delegațiunile corporațiilor.

Fapta laudabilă a unui lucrător român. Administrația ziarului nostru a primit dela *Mândru Lăeșiu*, originar din comuna Goruia (în Bănat), lucrător de fabrică în Reșița, suma de *50 coroane* pentru familiile celor căzuți în războiu.

Observăm că și până acum Mândru Lăeșiu a contribuit, totdeauna cu sume mari la toate colectele naționale.

Fapta lucrătorului român vorbește destul de clar încât e de prisos ori ce comentariu. Dorim însă ca ea să fie imitată și de acei Români cari sunt cu dare de mână.

Contele Czernin la regele Ferdinand. Din București se anunță: Ambasadorul austro-ungar la București contele Czernin, și-a prezentat ieri regelui Ferdinand actul de acreditare.

Sedința camerii magnaților. Camera magnaților a ținut ieri o sedință formală. Președintele, baronul Samuil Iosica după discursul său de deschidere, vorbind despre marele războiu a propus ca Maj. Sale să i se trimită o adresă omagială. După citirea autografului regal, s'a verificat dreptul de membru al contelui Aladar Szechenyi.

La mormântul unui ostaș. În cimitirul de pe dealul Boițarului e o groapă nouă. Pe pământul proaspăt se înșiră una lângă alta cununile proaspete încă de crizanteme, roze de toamnă și ramuri de brazi. Acolo nu se pălesc nici când florile, mâni gingașe îngrijesc mormântul proaspăt stropind cu lacrimi din când în când crucea de lemn pe care sunt scobite, de cine știe ce artist sătesc numele mortului și data morții.

Trec peste muchia dealului și mă opresc în josul cimitirului. Deasupra mea vântul văjăie selvatic și-mi aruncă frunze uscate la picioare. E toamnă târzie, câmpul e gol, lipsit de verdeată. Băgrini se elatină încet...

Mă pun pe o cruce răsturnată de lângă mormântul proaspăt, încununat cu crizanteme și ochii fără voie mi se infundă în raze gândind la acei ce doarme aci liniștit, în pace și fără gânduri.

„A murit pentru țară, pe pământul Galității, în vârstă de 28 ani”.

Ce cuvinte falnice, simple dar însuflețitoare și ce comoară prețioasă pentru un cătun nitat de D-zeu, așezat în brațele codrului dornic de viață!

Și gândul îmi zboară la aceia, cari nu au avut norocul să doarmă în pământul dulce de mamă, ci odihnesc prin cine știe ce văgăuni ale munților galitieni. Câtă jale, cât dor și câte lacrimi din partea dufioaselor mame și neveste române cari își iubesc fiii și bărbaiții cu aceea dufioșie cum numai femeia română știe iubi.

Și se vor întreba multe — plângând la mormântul fiului sau soțului — de ce atâta vărsare de sânge, de ce atâta ură între oameni lăsați de D-zeu, cari ar putea trăi în pace și fericiți pe la vetrele lor? Ce mânia alui D-zeu s'a năpustit peste popoarele ce ieri secerau în pace puținele spice din cari aveau să trăiască?

Și nu vor căpăta răspuns, doar vântul de va aduce o soaptă, un oftat din fundul pământului stropit și umezit cu sângele viteaz al Românilui...

Iar de va trece vremea și razele binefăcătoare păci se vor răspândi peste mult încercatul popor; în cartea neamului nostru vom scrie cu sânge de foc partea noastră din acest războiu sângeros. Și va fi vindecare și pentru durerea celor rămași acasă, orfani, văduve sau mame fără fii.

N. B. Seleșanu.

Sfințirea noului local al confratelui „Gazetei Transilvaniei”. Din grația poștei abia azi aflăm despre serbarea veselă a vechiului nostru confrate „Gaz. Transilvaniei”. Anume, Sâmbătă, în ziua sf. Arhangheli la orele 11 a. m. s'a făcut în noul local din str. Prundului nr. 15 al confratelui nostru tradiționala sfeștanie oficiată de către d. protopop dr. V. Saftu, în prezența unui public ales. A vorbit părintele V. Saftu, căruia i-a răspuns d. dr. Nic. Vecerdea.

Din acest prilej dorim vechiului nostru con-

frate viață lungă și tărie pentru ca împreună cu celelalte organe naționale ale noastre să ne putem cu toții îndeplini în mod cinstit sarcina plină de răspundere în aceste zile grele prin cari trece neamul românesc.

Artistul Dordea trăiește. Într'un număr al ziarului nostru am publicat și noi după un ziar din București știrea, că artistul nostru dramatic **Ioachim Dordea** absolvent distins al conservatorului din București și angajat pentru turneul din Ardeal în trupa dlui Nicolae Băila ar fi căzut în luptele dela Lemberg. Cu bucurie aflăm acum, că d. Dordea nu e mort, ci după cum însuși scrie dlui N. Băila, cu un dat recent de tot, se află sănătos pe câmpul de luptă din Galitia. Dumnezeu să-l aducă sănătos și cât de curând iarăș în mijlocul nostru ca să-i putem aprecia talentul și gusta arta de artist cu viitor mare.

Treuga Dei. Ziarul din Milano, „Corriere dela Sera”, primește o știre interesantă din Bern, dela conducătorul biroului internațional de pace. Biroul adevădat a întreprins pașii necesari la puterile beligerante, în scop ca de sărbătorile Crăciunului ce se apropie să tacă glasul armelor și să înceteze furia deslănțuită a războiului. Planul este ca începând din prima zi dela amiază, și până în ziua a doua, seara, tunurile și celelalte arme să nu mai samene moartea în miile de soldați, ci să-i lase pe câteva momente liberi să înalțe rugăciuni la ceriu, de a cărui apărare au astăzi așa de mare trebuință. Planul este nobil, intențiunea e sfântă, și astfel orice suflet cinstit va dori să se și înfăptuiască. Biroul internațional de pace s'a gândit la serbarea Crăciunului, firește, nu numai după calendarul Gregorian, ci și după cel Iulian. Astfel armistițiul de câte 36 de ore, ar privi atât Crăciunul apusenilor, cât și al ortodoxilor.

Clericii seminarului Bunevestiri din Blaj — după cum cetim în „Unirea” — la cel dintâi apel ce li s'a făcut au intrat și ei în serviciul războiului. Pătrunși de importanța extraordinară a zilelor prin cari trecem, și dându-și în deplină măsură seama de aceea, că în aceste timpuri de primejdie pentru țară nime nu-i iertat să se subtragă dela serviciile ce le poate aduce, — clericii noștri din Blaj s'au anunțat de bunăvoie că sunt gata a intra în orice moment în șirul samaritanilor îndurători, cari îngrijesc pe bolnavi și răniții războiului. Gestul acesta, pe cât de frumos pe atât de patriotic, al celor 71 de clerici, câți s'au anunțat, n'are lipsă de comentariu. El grăește dela sine.

Steag național pentru prilejuri oficiale. Cetim în „Drapelul”: Aflăm cu plăcere, că comitetul parohial al comunei bisericesti gr. or. române a Lugojului, a hotărât în sedința sa, ținută Sâmbătă, procurarea unui steag în colorile românești, în aceleași dimensiuni ca și steagul statului, spre a fi arborat alături cu steagul statului la fiecare prilej oficial, când se impune arborarea steagului. Și până când vor lua consistențele noastre măsurile în această direcție, este indicat ca toate comunele noastre bisericesti să facă la fel, ca la proxumul prilej oficial să fâlfâie pe toate edificiile noastre bisericesti, alături cu steagul statului, și steagul nostru național.

O invenție importantă. Ni se scrie din Tione (în Tirol): Oficiul de patentare din Budapesta și Berlin a patentat o masă de pat pentru bolnavi inventată de Petru Zotu, învățător gr. or. rom. din Bódrog.

Masa e astfel construită încât se poate mări toate dimensiunile și totodată e potrivită ca ținătoare de cărți ori ziare când bolnavul dorește a citi.

D. Zotu servește de prezent în armată cu rang de caporal.

Ultima oră.

ALUNGAREA ȘI NIMICIREA TRUPELOR RUSEȘTI ÎN COMITATUL ZEMPLÉN.

Budapesta. — Se șvonește, că trupele rusești cari au inundat comitatele Zemplén și Ung sunt comandate de generalul rus Szolicek. Ai noștri s'au retras până la un loc, deoarece scopul era să dăm o lovitură de nim-

cire împotriva inamicului. Azi dimineată armata noastră ce înainta a întâlnit forțele rusești în Zemplén; în marele haos o parte a trupelor rusești a fugit cum au putut. Ai noștri au capturat numeroși prizonieri ruși. Atacul nostru i-a găsit pe Ruși nepregătiți.

Rușii au fugit în mare disordine spre graniță și numai la o foarte mare depărtare au încercat să-și strângă rândurile. Ai noștri în continuu i-a urmărit silindu-i la o nouă luptă.

Bravele noastre trupe au pricinuit mari pierderi inamicului. În decurs de câteva ore într'atâta am prăbușit rezistența inamicului, încât acesta din nou o fost silit să se retragă.

În aceste lupte am capturat multă muniție și câteva tunuri. Resturi de ale armatei rusești înfrântă și resfirată s'au refugiat în munți. Jandarmii au început ai prinde pe rind. Trupele noastre urmăresc energic forțele rusești ce sunt în retragere spre graniță.

*

Nyiregyháza. — A. T. U. — După un raport al prefectului comitatului Ung trupele noastre au zdrobit și alungat din țară pe inamicul care intrase în deșleul Ujoc. Inamicul a fost impresurat și zdrobit. Rușii au avut pierderi foarte mari. Inamicul se retrage pretutindeni de pe teritoriul țării.

LUPTA PENTRU CANALUL SUEZ.

Viena. — Lui „Reichspost” i se anunță din Milano: *Telegrafia fără fir între Suez și Port Said este întreruptă. Turcii sunt la o depărtare de 30 klm. de canalul Suez.*

*

Alexandria. — Turcii aduc patru baterii grele împotriva canalului. O baterie a și fost deja așezată și în curând va începe bombardarea Suezului.

MAREA LUPTĂ DELA YPERN.

Amsterdam. — „Daily Chronicle” scrie: De 48 de ore Germanii dau o luptă crâncenă pe frontul dela Ypern până la Labasse. Germanii au primit întăriri și tunuri.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

S'a început expediarea „Calendarului partidului național român” pe a. 1915.

Dintre toate călindarele românești acest călindar este cel mai frumos, mai bogat, cu o mulțime de tablouri și fotografii actuale, dar în același timp Călindarul partidului este și cel mai ieftin.

Pentru cele trimise sub bandă (+) Librăria nu primește răspunderea. Cine dorește să primească recomandat, să adauge la preț încă 25 fil.

Dela 4—15 ex. se trimit în pachete de poștă. Cine comandă 10 ex. și trimite banii înainte, primește 2 ex. gratuit, adică de tot 12 ex. Cine comandă 20 ex. și plătește înainte, primește de tot 24 ex.

1—3 ex. cu rambursă nu trimitem. Dela 10 ex. în sus trimitem și cu rambursă, dar în acest caz porto poștal costă mai mult.

Deci cine dorește o podoabă a casei pentru sf. sărbători precum și o caldă mângâiere în aceste zile de groază a războiului, să-și procure acest călindar trimițând înainte prețul de 80 fil., iar pentru România 1 leu 20 banl. (aci e socotită și plata pentru poștă) la adresa: Librăria „CONCORDIA”, Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.

Mulțămită publică.

Tuturor prietenilor și cunoscuților, cari din incidentul trist al decedării neuitatului meu soț

Dr. Avram Sădean
prof. seminarial

— căzut pe câmpul de luptă — mi-au adresat cuvinte e mângâiere, viu pe a eastă cale a le exprima ș ncerile mele mulțămiri.

Vinga, la 25 Noemvrie 1914.

Aurora Dr. Sădean n. Cimponeriu.

Sa 2822-1